

Tessék mondani!

Az őszi megyei könyvvétek alkalomból, mint általában az író-olvasó találkozókon, sok izgalmas és jó néhány furcsa kérdés is elhangzik. Fekete Gyula, a népszerű író, aki nagy türelemmel írja föl és válaszolja meg ezeket a kérdéseket, egyik irodalmi esten elmondta, hogy fiatal ol-

vasói arról is érdeklődtek már: melyik csapatnak drukkol, mennyi papírt használ föl regényírói munkájához, van-e gyereke és segít-e neki a fogalmazásban?

A bátorítás hatására ez alkalommal is záporoztak a kérdések felolvasás után, és persze ez az est is meghozta a maga különös kérdését. Az író „Az orvos halála” című regényéről, amelyet mostanában filmesítenek, így érdeklődött az egyik diákolvasó:

— Tessék mondani, él-e az orvos, aki az orvos halálában meghalt? S. M.

A falusi művelődés mecénása

A falujáró újságíró mind-egyre tapasztalja: a körzeti földművelőszervezetek jelentős szerepet vállalnak a falusi közművelődési munkában. A babért többnyire a művelődési otthonok vagy más rendező szervezetek kapják; kevesen tudják, hogy számos előadás, író-olvasó találkozó, műkedvelő művészeti csoport „mecénása” éppen a földművelőszervezet. O szervezi és finanszírozza a rendezvényeket. Öt év alatt közel 550 ezer forint könyvtárátogatást adtak a megyei földművelőszervezeteknek. Az elmúlt művelődési évadban 74 ismeretterjesztő előadást szerveztek a szegedi járásban. Öket dícsérik a legsikeresebb író-olvasó találkozók.

Idén fokozottabb kulturális tevékenységre ösztönzi a körzeti földművelőszervezeteket a MESZÓV, Czukár György, a szervezetpolitikai osztály vezetője az új évad közművelődési feladatait a közelmúltban beszélte meg a járási földművelőszervezetek művelődési felelőseivel. Hangsúlyozta: összpontosítsák figyelmüket a tananyavilágra! Ide jut el legnehezebben a művelődés tudatformáló ereje. A könyvtérjesztés, az író-olvasó találkozók, a téli oktatás különböző formáinak szervezésében egyaránt biztosítanak elsőbbséget a tanyalaktoknak. A szervezetek taggyűléseken, a szaktársulások

megbeszélésein rögtönözzenek rövid, érdekes ismeretterjesztő vagy politikai előadásokat, vetítsenek hozzá megfelelő témájú filmeket. Egy-egy iparcikk-bemutató alkalmával tartanak témakörhöz illő ismeretterjesztő előadást.

Hogyan lehet e sokirányú közművelődési programot teljesíteni? Legfontosabb feladata: ne egymagukban végezzenek! A földművelőszervezetek teremtsenek együttműködést a községi nőbizottságokkal, a Vöröskereszttel, a néprontbizottságokkal, a KISZ-szervezetekkel. Katona Ferencné, a mérzseghalmi körzeti földművelőszervezet dolgozója javasolta, hogy szervezzenek aktivákat a kulturmunkában. A művelődési otthonok igazgatói ne csak a pénzfedezetet várják a szervezetektől, hanem érezzék kötelességüknek az előadások megtartásáról előzetesen értesíteni őket.

A földművelőszervezetek tagok többsége tsz-tag. Magától adódik tehát az együttműködés szükségessége. Erdői András, a Csongrád megyei tanács vb művelődésügyi osztályának munkatársa üdvözölte azt a törekvést, hogy a két szervezeteti forma közösen szándékozik „feltörni a művelődési ugart” a tanyákon. Hiszen végső fokon mekkor gyümölcsözők mindaz a tudás és szakismeret, melyet megszerznek a különböző ismeretterjesztő rendezvényeken.

SZEGEDI MŰVÉSZEK

DOROGI IMRE

Nem egyedül találtuk Vidra utcai lakásán. Tanítványai jöttek el a Pedagógiai Főiskoláról — ahol meghívott előadóként ma is tanít —, hogy felkérjék, tartson előadást nekik művész pályájáról. Az 1959-es gyűjteményes kiállítása alkalmával Szeles Zoltán ezt írta róla: „Az olykor borús egü vagy máskor szikrázó verőfényben úszó Tiszatáj helyi megőrkítőinek népes sorából figyelmet keltően kimagasló a hosszú évtizedek óta itt dolgozó Dorogi Imre, a Tisza-Maros-szög sajátos lelkületének maradék nélküli megértője és hivatott esetű tolmácsolója.”

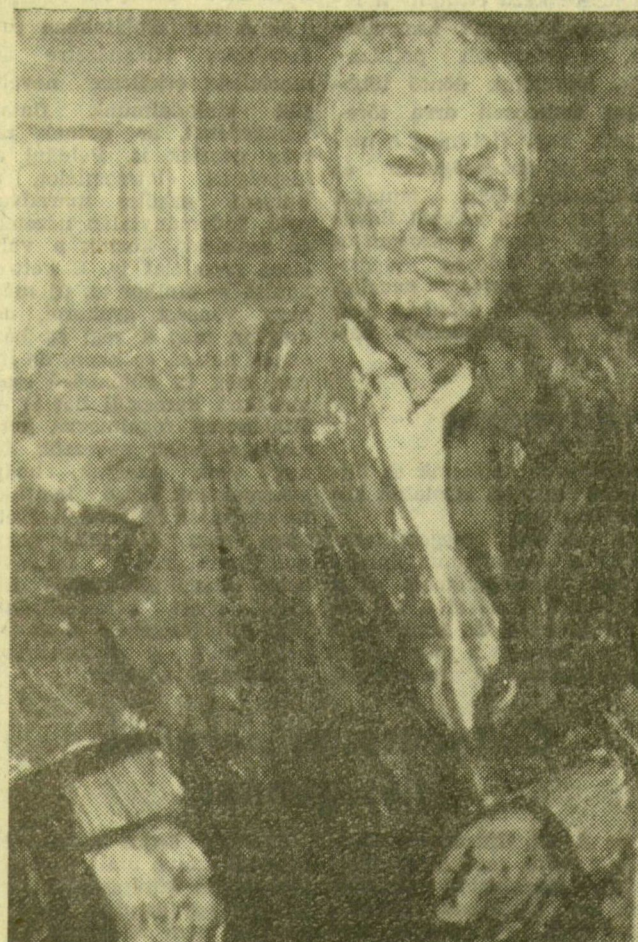
Küzdelmes életút

A ma már ösz hajú művész valamikor az első világháború végén jegyezte el magát végleg a városossal. Fél évtizednyi katonaszkedés, háborús sebesülés után Münchenbe és Párizsba vágyott, hogy félbeszakadt tanulmányait folytassa, mikor édesanyja kérésére Szegedre jött rajztanárnak, hogy az évek során egyre csak nosztalgikus vágyódással merevülő külföldi út helyett szembenézzen az itthon szigorú nyomorúságával. Évekig festékre sem volt pénze! Életének ebből a nehezebb szakaszából csak a húszas évek közepétől kezdve lábat ki lassan, mikor kedvenc mesterének, Révész Imrénének kecskeméti művésztelépét kezdte látogatni. Azóta munkában és síkberben bővelkedő 40 év telt el a Tisza partján, melynek eredményeiről többek között a Népművelési Minisztérium munkajutalma és Szeged város pályadíja tanúskodik.

Nincs idealom

Egy ágy, üvegcsakrény, három szék, két állvány — és sok-sok festmény, rajz, vázlat található elszórtan műtermében. Az asztalon egy Tintoretótól szülő kényv. O lenne a minta-kép?

— Nincs és nem is volt soha idealom. Úgy festek, ahogy kavarnak bennem az elképzelések, problémák.

Dorogi Imre — Vinkler László festménye

Saját útamom haladok. Éppen ezért nem kerestem soha a kategóriákat sem. Az írók örülnek, ha valakit beskatulyázhatnak valamilyen stílusirányzatba annak képviselőjeként kiálthatják ki. Nos, velem rosszul járnának.

Sic itur...

Hogyan jut el egy ilyen gondolat a befejezett műg? Általában tehát milyen fázisokon keresztül alakul ki egy kész festmény? — Mint már említettem, valamilyen gondolat, vagy csupán egy pusztá látvány indítja meg az emóciókat. Ez utóbbi a könnyebb eset, mert az ember kész formakincset talál, míg a gondolat indítás után képelemekből kell felépíteni a témát. Ezután rengeteg vázlat kö-

vetkezik — ceruzával, ecsettel, kisebb, majd fokozatosan növekvő nagyságokban. Itt kísérletezem ki a színkonstrukciókat és birkódom meg a közben felmerülő új meg új problémákkal.

Dorogi Imre, a 75 éves művész minden témát nagy-nak tart, minden izgatja. Ha valami új inspiráció éri, abbahagyja az addig félkész kompozíciót s ebbe fog bele, de ha visszatér valamelyik előzőre, azt hamar befejezi. A nyáron például Gyulán volt, s az ottani fürdőző emberek látása csalt ki ceruzájából vázlatokat. Jelenleg viszont a József Attila-portrét szeretné befejezni olyan színekkel, mint az egyik tanulmányában sikerült... Nikolényi István

Füles-évkönyv

Szórakoztató és tanulságos — talán ez a két szó a legjellemzőbb a Füles most megjelent 1966-os évkönyvére. A 240 oldalas kötet a Füles olvasótáborra számára jól ismert és kedvelt rovatokat kibővíve tartalmazza, de azokon kívül is számos érdekességgel szolgál. A hetilap jellegének megfelelően különféle rejtvények, tréfás feladványok, fejtörők alkotják az évkönyv gerincét, de bőven színezik lapjait rajzos viccek, humoros versecskék is.

A Gelléri András szerkesztésében megjelent kötet ötletességéről tanúskodik és arról a helyes törekvésről, hogy könnyed szórakoztatást nyújtson, ne tegye túl nagy próbára azokat, akik tollal, ceruzával felüledés-képpen ünnek feladványai elé, de mégis minél több ismerettel gazdagítsa. Olyan ismeretekkel, amelyek a mai ember számára feltétlenül szükségesek. Ezért is vannak talán túlsúlyban a *technikai, műszaki vonatkozású feladványok*, bár bőven helyet kaptak a humán — irodalmi, képzőművészeti stb. — témák is. A sokrétű anyagból leginkább kiemelésre méltó az igen ügyes és olvasmányos *rejtvényes ABC*, valamint az *„Akár hiszi, akár nem”*. Az előbbi egy-egy oldalon hasznos ismereteket sorol fel bizonyos témakörökből — az atommágtól a vitaminokig —, s tesz fel kérdéseket is. Az utóbbi kis történeteket érte-le, regényrészleteket és riportrészleteket, ugyancsak a megfelelő kérdésekkel. Ügyes és sokrétű a minden hónapoz *„Tanár úr kérem”* címmel összeállított kérdés-csoport is. A *keresztrejtvények* kedvelői nyolc tematikus összeállítást kapnak, s egy óriási rejtvényt, amelynek megfejtői között húsz-ezer forintnyi összeget sor-solnak szét. Érdekes az *önismereti és némi képpen jellemző* rajzos játékok (101 kiskacsa), s több olyan rejtvény, amely a *megfigyelőkészséget* fejleszti. Gondol-tak a *legkisebb olvasókra* — bár nem nagy terjedelemben —, iskoláskorúaknak is nyújtanak át rejtvényeket. Kártyafeladványok és Rodolfo bűvészkolaja mellett számos egyéb apróság szerep-kellemes időtöltést.

Keletre és Nyugatra tekintve

Lapunk november 4-i számában beszámoltunk már olvasóinknak arról, hogy a Szegedi Orvostudományi Egyetem külföldi nősen kapcsolatot teremtetett a skóciai Glasgow orvosegyetemével. Ennek eredményeként a Kulturális Kapcsolatok Intézetének vendégként két hetet töltött Magyarországon és látogatást tett Szegeden is James Aitchison glasgow-i orvosprofesszor. Látogatásáról hosszabb cikkben beszámolt a The Dental Magazine című angol nyelvű lap magyar számában. Cikkét az alábbiakban közöljük dr. Pósa Péter fordításában.

Mikor visszatértem magyarországi előadó-körutamról, azt indítványozták, hogy írjam le benyomásaimat azoknak a fogászoknak, akik szeretnének kelet felé továbbutazni a Nemzetközi Fogorvos Szövetség bécsi gyűlése után. Magyarországot páratlan a maga nemében. A magyarok között nyaraló brit családok számára meglepő: pénzüket olyan kedvező árfolyamon válthatják be, amilyen csak külföldi utlevél bemutatása esetén lehetséges. Tegyük hozzá, hogy Magyarországon szép tájain nagyon sok kitűnő terület van camping és lakókoeci számára, remek főzési lehetőségekkel és magas fokú egészségügyi körülményekkel felszerelve. Nincs meg bennem sem a diplomata tájékozottsága, sem a politikus elfogultsága, ezért megelégedhetem azoknak a tényeknek a közlésével, melyek nem kívánják magyarizálni. Egyébként is, ha az ember két hetet tölt el egy országban, az nem jogosítja fel arra, hogy szakértőként beszéljen róla. Másfelől azonban le kell szögezmem, hogy mindenütt kedvességet kaptam és olyan teljes mozgási szabadságom volt, akárcsak a szélnek. Nem dicsérhetem azokat a zsúfolt épületeket, amelyekben a fogorvosi klinikák el vannak helyezve, de ez a lakások és épületek nagyméretű háborús pusztulásának és annak a következménye, hogy a lakóházak építésének kellett elsőbbséget adni. Meg kell mondanom azonban, hogy el vagyok ragadtatva a kutatás és a klinikai munka minőségéről.

Az első érdekes dolog annak, aki Magyarországra repül, a kiszolgálás kiváló minősége a magyar repülőgép-pek légtisztaságonnyai részéről. Szkeptikus nyugati bölcselkedők megjegyezték nekem: „O, hiszen ez a magyar propaganda első fogása, hogy az utazás elején meggyőzze az önhöz hasonló együgyűeket”. A hozzám hasonló gya-

nútan utazó számára kifejezetten kellemesebb, ha légi utazáskor hibátlanul felszolgált ételt ehet szép porcelánból, mintha húslével leöntött, többnyire langyos pépet kap szögletes plasztik készletből. Ha az ilyen felszolgálás a magyar propaganda számára készült, akkor azt szeretném, ha más légi társaságok is követnék ezt a szokást.

Ami az étkezés témáját illeti, szükséges beszélni a magyar éttermekben a zenéről. Legtöbbször cigányzene-kar van. Mielőtt meghallják, hogy a vendég angolul beszél, amerikai akcentussal, angol zászlót helyeznek az asztalára és a mosolygós primás skót vagy angol zenét kezd játszani. Az én esetemben Burns-dalokat adtak elő.

Minden magyar ember célja, hogy saját lakása legyen. A kormányzat lázas tempóban épít új és tetszetős lakásokat, amelyek az ország déli részében forró vízzel is el vannak látva. Azt mostanában találták 800 láb mélységben a magyar Alföldön. Hihetetlen ellentét van az ősrégi ókrös szekerek — a parasztság egyes rétegei még mindig használják a magyar Alföldön — és a haladó eszmék között. Az állami gazdaságokban és a közelükben fekvő városokban láthatunk modern házakat melegek vízzel és központi fűtéssel. Az utakon úgy tűnhet fel, hogy valamennyi magyar kocsivezető be van olta azzal az eszmével, hogy az autövetető legnagyobb bűne, ha bűnösnek találják „nem gentlemanhez méltó vezetés”-ben. Minden kocsivezető figyelmes a többiekhez, ami emlékeztet a háború előtti és közvetlenül a háború utáni brit autövetetőkre. Inni és kocsit vezetni együtt — súlyos büntetnek számít Magyarországon. Eszrevettem, hogy a barackpálínka, a tokaji vagy más túzes magyar borok leglelkesebb hívei is teljesen absztinensek, ha a nap későbbi részében a kocsit volánját szándékoznak tartani. Ezt kifejezetten azért csinálják, hogy az utak többi használóinak sikeres vezetését biztosítsák. Mindenki elborzadt annak hallatára, hogy Britanniában nagyon sok autövetető iszik ebéd után. Nem érdeklődtem, hogy milyen büntetést szabnak ki, ha egy magyar autövetető ittasnak találunk. Magatartásuk annyira a józan ésszel és a jó modorral van összekötve, hogy nem is kíséreltem meg utalni a büntetésekre.

A nagy magyar belföldi tengerénél, a Balatonnál — egyike Európa legszebb vidékének — hotelek, motelek, vendéglők és campingek található olyán főzési lehetőségekkel és egészségügyi körülményekkel, amelyek fölülte állnak legtöbb más ország hasonló ellátottságának. Mindenfajta jövedelmű rétegnek van üdülési lehetősége. Nemcsak a bérek, az árak is alacsonyak Magyarországon. Nagyon sok nagyüzemnek saját háza van a Balaton partján, amelyet saját alkalmazzottai használnak alacsony árakért a hosszú, lépcsőzetesen beosztott üdülési szezon-

ban. Ilyen módon tölti el számos fogorvoskari oktató nyári vakációját az egyetem üdülőjében. Meglátogattam egy üdülőt, és mérhetetlenül kedvezőbbnek találtam azt a módot, ahogy fiatal nős fogorvosok oktatóink egy része végignyomorogja nálunk nyári vakációját.

A magyar gyerekek és fiatalok magatartása kedvezőbb volt, mint a mieinké, és bármilyen nyugat-európai vagy amerikai országé. Csodálatra méltó megjegyezni, milyen hálás hangon emlékeznek meg ezek a fiatalok az oktatásról, amelyben részesülnek. Eltérően attól a növekvő magatartástól nálunk, hogy az állami támogatás egyáltalán nem fejlesztette ki a nevelési képességek megbecsülését. Szegeden diákszállóban laktam és összeharagkoz-tam néhány fogorvos hallgatóval, akik örültek annak, hogy angolul beszélgethetünk.

A félév utolsó napján voltam ott, közvetlenül a fogorvosi záróvizsgák előtt, és el voltam ragadtatva, látva az utolsó évfolyam hallgatóit, amint díszítették a tanytermet, és feliratokat festettek. Megköszönték az oktatóknak a tanítást, amelyet kaptak egyetemünk éveik alatt.

Valamit még mondani kell a magyar étkezésre vonatkozóan, amely különbözik a mieinktől. Egy magamfajta gyomorbojós annál nagyobbra értékel, mert nem okozta szokásos panaszaim egyetlen szimpotómatját sem. Jobbnak tartom a szegedi szalámit, mint bármely városból vagy országból származó hasonló ételt. Hálás vagyok, hogy hozzá tudok jutni Nagy-Britannia legtöbb nagyobb városban. Persze, az úgynevezett magyar gulyást gyakran szolgálják fel Magyarországon kívül, de ritkán hasonlít a legkisebb mértékben is az eredeti fogáshoz.

A hely nem engedi meg, hogy itt receptet adjak a magyar étkezéshez, de ha elegendő kérdés érkezik kétségbeesett és túlhajszolt háziasszonyoktól, X. professzor-tól és más inyencektől, a kiadók talán megengedik Aitchison híres magyar gulyása receptjének közzétételét.

A helyszüke nem engedi meg azt, hogy sorokat szenteljünk a szép gesztenyefáknak, a szép épületeknek és a nyári szabadtéri színpadnak a szegedi egyetemi nyegyedben. Vannak dolgok, amit az embernek magának kell látnia. Nem lehet másodkézből élvezni az utazást a magyar Alföldön, ahol a talaj színének annyi változata van, és minden szín másféle terményt jelent.

Nehéz megközelíten is leírni a magas budai szik-lál szépségét, lenézve róliuk a sok római kori fürdőre és túl a gyönyörű Dunán, a síkságon épült Pestre, a Parlamenttel, a terekekkel és szökőkutakkal. Valóban érde-mes meglátogatni.